

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 04
Rotel 0409

DOM
2019-02-22
Stockholm

Mål nr
T 412-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts dom 2017-12-11 i mål T 1553-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

A-jour omsorg AB i konkurs, 556919-6313
Box 32
135 21 Tyresö

Ställföreträdare: Stefan Sulin
Björnclos Väg 11
148 35 Ösmo

Motpart

Tyresö kommun, 212000-0092
135 81 Tyresö

Ombud: Advokaten Christian Arnbom
Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg HB
Drakens gränd 1
111 30 Stockholm

SAKEN

Fordran

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten avslår Tyresö kommuns yrkande om att hovrätten ska avvisa A-jour omsorg AB i konkurs yrkande om befrielse från skyldigheten att ersätta Tyresö kommun för rättegångskostnader i tingsrätten.
2. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
3. A-jour omsorg AB i konkurs ska betala ersättning för Tyresö kommuns rättegångskostnader i hovrätten med 124 681 kr, varav 124 585 kr avseende ombudsarvode. A-jour omsorg AB i konkurs ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
4. Hovrätten avslår Tyresö kommuns yrkande om att Stefan Sulin ska förpliktas att solidariskt med A-jour omsorg AB i konkurs betala Tyresö kommuns rättegångskostnader i hovrätten.

Dok.Id 1469273

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 672 50	08-561 672 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Under målets handläggning i hovrätten har A-jour omsorg AB försatts i konkurs. Hovrätten har underrättat A-jour omsorg AB:s konkursbo om rättegången i enlighet med 3 kap. 9 § konkurslagen (1987:672). Konkursboet har meddelat hovrätten att boet inte vill överta A-jour omsorg AB:s talan. Målet har därmed fortsatt att handläggas med A-jour omsorg AB i konkurs som klagandepart.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

A-jour omsorg AB i konkurs (A-jour) har yrkat att hovrätten ska bifalla bolagets vid tingsrätten förda talan, befria bolaget från skyldigheten att ersätta Tyresö kommun (kommunen) för rättegångskostnader i tingsrätten och i stället förplikta kommunen att ersätta bolagets rättegångskostnader där.

Kommunen har motsatt sig att tingsrättens dom ändras och yrkat att hovrätten ska avvisa A-jours yrkande om befrielse från skyldigheten att ersätta kommunen för rättegångskostnader i tingsrätten.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

Kommunen har yrkat att Stefan Sulin i egenskap av ställföreträdare för A-jour ska förpliktas att solidariskt med bolaget betala kommunens rättegångskostnader i hovrätten.

Stefan Sulin har motsatt sig kommunens yrkande om solidariskt ansvar med A-jour för kommunens rättegångskostnader.

PARTERNAS TALAN OCH BEVISNING I HOVRÄTTEN

Parterna har i hovrätten åberopat samma grunder som i tingsrätten och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten. A-jour har dock förtydligat följande.

A-jour: I stället för att uppsägningen av parternas avtal om hemtjänst har skett för sent, menar bolaget att det inte har gjorts någon giltig uppsägning eftersom den skriftliga uppsägningen inte skickats till A-jour utan till dess ombud. – Det yrkade skadeståndet avser utebliven vinst för tiden den 1 april 2016 och sex år framåt med 384 000 kr per år, dvs. sammanlagt 2 304 000 kr.

Parterna har lagt fram samma bevisning i hovrätten som i tingsrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Avvisning av yrkande

Kommunen har yrkat att hovrätten ska avvisa A-jours yrkande om befrielse från skyldigheten att ersätta kommunen för rättegångskostnader i tingsrätten, eftersom yrkandet inte omfattas av A-jours överklagande.

A-jour har i överklagandeskriften yrkat att hovrätten ska bifalla bolagets talan och förplikta kommunen att betala ett kapitalbelopp jämte ränta som helt motsvarat bolagets talan i tingsrätten. Det är naturligt förbundet med den i hovrätten förda talan att A-jour vid framgång också vill ha ändring beträffande rättegångskostnaderna i tingsrätten, såväl egna som motpartens. Yrkandet om att oavsett utgången i hovrätten befrias från skyldigheten att ersätta kommunens rättegångskostnader i tingsrätten får ses som en precisering av det i överklagandet framställda yrkandet om bifall till bolagets talan. A-jours yrkande beträffande rättegångskostnader i tingsrätten har därför framställts i behörig ordning (jfr Högsta domstolens avgörande NJA 2015 s. 846). Kommunens avvisningsyrkande ska därför avslås.

Skadestånd

A-jour har gjort gällande att bolaget har rätt till skadestånd på grund av att den hävning som kommunen gjort av parternas avtal om hemtjänster varit ogiltig och vållat bolaget ekonomisk skada i form av utebliven vinst under tiden den 1 april 2016 och sex år framåt med 384 000 kr per år.

Kommunen har motsatt sig skadeståndsskyldighet och i första hand invänt att parternas avtal om hemtjänst sagts upp av kommunen och därför upphörde att gälla den 30 december 2015 eller den 6 januari 2016 eller, i sista hand, den 31 mars 2016.

A-jour har angående kommunens påstående om att avtalet sagts upp invänt att det inte har gjorts någon giltig uppsägning, eftersom den skriftliga uppsägningen inte skickats till bolaget utan till A-jours ombud. Om giltig uppsägning av avtalet anses ha skett har A-jour gjort gällande att uppsägningen gjorts utan giltig grund och att den som sagt upp avtalet hos kommunen inte haft rätt enligt delegationsordningen att göra detta.

Kommunen har i sin tur gjort gällande att parterna enligt avtalet om hemtjänst inte behövt ange några skäl för att säga upp detsamma och att avtalet sagts upp av behörig företrädare hos kommunen.

Enligt punkten 5 i avtalet om hemtjänst har avtalstiden sträckt sig fram till den 31 mars 2016, med möjlighet till förlängning med två år i taget under sammanlagt sex år. Avtalet skulle enligt samma punkt förlängas automatiskt, om inte någon part sade upp avtalet senast tre månader före avtalets utgång. Med andra ord har part behövt säga upp avtalet senast den 31 december 2015 för att detsamma inte skulle förlängas med en ny period om två år räknad från och med den 1 april 2016. Enligt punkten 30 i avtalet har vardera part haft rätt att skriftligen säga upp avtalet med tre månaders uppsägningstid.

Genom en skrivelse daterad den 29 september 2015 sade kommunen upp avtalet om hemtjänst enligt punkten 30 till upphörande den 30 december 2015. Skrivelsen har undertecknats av Åsa Danielsson som vid denna tid var socialchef i kommunen.

Monica André som är anställd i kommunen ringde dagen efter, den 30 september 2015,

upp företrädare för A-jour och informerade muntligen om uppsägningen. Denna muntliga information har inte uppfyllt det avtalade kravet om att uppsägning av avtalet ska ske skriftligen. Därmed har avtalet inte upphört att gälla den 30 december 2015.

A-jour har anfört att bolagets ombud fick del av en skriftlig uppsägning den 6 oktober 2015. I målet har inte klargjorts om A-jours ombud hade fullmakt att för A-jours räkning motta denna typ av uppsägningar. Därmed har avtalet inte heller upphört att gälla den 6 januari 2016.

A-jour har vitsordat att företrädare för bolaget fick vetskap om den skriftliga uppsägningen den 13 oktober 2015. Detta framgår även av ett e-postmeddelande från ombudet till företrädaren för A-jour som åberopats och till vilket uppsägningen bifogats. Med hänsyn till detta har den skriftliga uppsägningen alltså kommit A-jour till handa den 13 oktober 2015. Avtalet har då upphört att gälla i vart fall till det av kommunen i sista hand åberopade upphörandedatumet, den 31 mars 2016, under förutsättning att det inte krävts skäl för att säga upp avtalet och att behörig företrädare för kommunen gjort uppsägningen.

Hovrätten instämmer på de skäl som tingsrätten anfört att det inte har krävts skäl för att säga upp avtalet om hemtjänst och att beslutet att säga upp avtalet har fattats av behörig person hos kommunen. Med hänsyn till dessa bedömningar har avtalet om hemtjänst upphört att gälla den 31 mars 2016. Eftersom skadestånd på grund av den påstått ogiltiga hävningen avser tiden efter att avtalet om hemtjänst således genom uppsägningen upphört att gälla, kan A-jours yrkande om skadestånd inte vinna bifall. Tingsrättens dom i denna del ska därför inte ändras.

Ytterligare betalningsskyldighet enligt avtalet?

A-jour har gjort gällande att kommunen av den fakturerade ersättningen för utförda tjänster enligt avtalet om hemtjänst underlåtit att betala 154 247 kr. Kommunen har invänt att betalning har skett i enlighet med villkoren i punkten 8 i avtalet och de fakturor som har ställts ut till kommunen. Vidare är parterna överens om att samtliga utställda fakturor till fullo betalats av kommunen. Hovrätten gör i denna del inte någon

annan bedömning än den som tingsrätten har gjort. Tingsrättens dom ska därför inte ändras heller i denna del.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång i huvudsaken ska A-jour ersätta kommunen för dess rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten. De av kommunen yrkade beloppen för rättegångskostnader framstår som skäligen. Tingsrättens dom vad gäller rättegångskostnader ska därför inte ändras och A-jour ska förpliktas att betala kommunens rättegångskostnader i hovrätten.

Stefan Sulin har under handläggningen av målet i hovrätten inte agerat på ett sådant sätt att han bör förpliktas att solidariskt med A-jour betala kommunens rättegångskostnader i hovrätten. Det yrkandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2019-03-22

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Mats Walberg och Daniel Thorsell, referent, samt tf. hovrättsassessorerna Anton Freszals och Sara Pettersson.

NACKA TINGSRÄTT

DOM
2017-12-11
Meddelad i
Nacka strand

Mål nr
T 1553-16

PARTER

Kärande

A-jour omsorg AB, 556919-6313
Box 32
135 21 Tyresö

Svarande

Tyresö kommun, 212000-0092
135 81 Tyresö

Ombud: Advokat Christian Arnbom
Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg HB
Drakens gränd 1
111 30 Stockholm

DOMSLUT

1. Tingsrätten ogillar A-jour omsorg AB:s talan.
  2. Tingsrätten förpliktar A-jour omsorg AB att betala Tyresö kommuns rättegångskostnader med 312 000 kr, vilket avser ombudsarvode. På beloppet utgår ränta enligt 6 § räntelagen från den 11 december 2017 till dess betalning sker.
-

Dok.Id 521045

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 20 E-post: nacka.tingsratt.avdelning2@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Den 18 mars 2014 träffade parterna ett avtal avseende hemtjänst för personer över 65 år som var bosatta i Tyresö kommun (kommunen). Avtalet trädde i kraft den 1 april 2014 och gällde till den 31 mars 2016. Avtalet föregicks av en ansökan från A-jour omsorg AB (A-jour) om att få bli godkänt som utförare av tjänster inom hemtjänst, ledsagarservice och avlösarservice i kommunen. Till grund för ansökan låg ett av kommunen upprättat förfrågningsunderlag och en kravspecifikation som i sin tur grundade sig på lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Parterna hade enligt punkten 30 i avtalet rätt att skriftligen säga upp avtalet under avtalstiden med tre månaders uppsägningstid. Om avtalet inte sades upp senast tre månader före avtalets utgång skulle avtalet enligt punkten 5 förlängas automatiskt. Avtalet innehöll en möjlighet till förlängning med två år i taget under totalt sex år.

I januari 2016 hävde kommunen avtalet. Den 20 januari 2016 inkom A-jour med en ny ansökan till kommunen om deltagande i valfrihetssystemet. Kommunen avslog ansökan den 21 januari 2016 med hänvisning till 7 kap. 1 § 4 LOV. A-jour överklagade beslutet. Överklagandet avslogs av Förvaltningsrätten i Stockholm den 20 april 2016.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING**A-jour**

A-jour har yrkat att tingsrätten ska förplikta kommunen att till A-jour betala 2 458 247 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från den 23 mars 2016 till dess betalning sker.

A-jour har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Kommunen

Kommunen har bestritt käromålet. Inga belopp har vitsordats som skäligen i och för sig. Räntheyrskandet har vitsordats som skäligt i och för sig.

Kommunen har begärt ersättning för sina rättegångskostnader. Kommunen har vidare begärt att Stefan Sulin personligen jämte A-jour ska förpliktas att betala kommunens rättegångskostnader.

GRUNDER

A-jour

Parterna har träffat ett avtal avseende hemtjänst inom kommunen. Kommunen har utan giltig grund sagt upp och senare hävt avtalet. Uppsägningen har skett för sent. Den som sagt upp avtalet har inte heller haft rätt enligt delegationsordningen att göra det. Den ogiltiga hävningen har medfört ekonomisk skada för A-jour i form av förlorade intäkter uppgående till 2 304 000 kr. A-jour har vidare utfört och fakturerat tjänster enligt avtalet. Av det fakturerade beloppet har kommunen underlåtit att betala ett belopp om 154 247 kr.

Kommunen

Avtalet mellan parterna har till följd av att kommunen sagt upp avtalet i enlighet med punkten 30 i avtalet upphört den 30 december 2015. Avtalet har sagts upp av behörig person. Skulle avtalet inte anses ha upphört den 30 december 2015 har det i vart fall upphört den 6 januari 2016 och i sista hand den 31 mars 2016. Som komplettering till uppsägningen hävde kommunen avtalet den 14 januari 2016 med omedelbar verkan. Hävningen har skett av behörig person. Kommunens uppsägning har inte inneburit att kommunen har begått avtalsbrott. A-jour har inte lidit någon skada till följd av hävningen av avtalet. Skulle tingsrätten anse att A-jour lidit skada föreligger ingen adekvat kausalitet mellan kommunens hävning av avtalet och påstådd skada. I vart fall har A-jour inte begränsat den påstådda skadan varför eventuellt skadestånd ska jämkas till noll. Om A-jour hade tillsett att lagstiftningens krav uppfylldes i samband med ansökan den 20 januari 2016 ingavs hade påstådd skada undvikts. A-jour skulle även när A-jour fick vetskap om uppsägningen direkt ha ansökt om godkännande för utförande av tjänster. I och med att detta inte har skett har A-jour i vart fall varit medvållande till den påstådda skadan. Kommunen har erlagt betalning i enlighet med villkoren i parternas avtal och de fakturor som har ställts ut till kommunen.

UTVECKLING AV OMSTÄNDIGHETERNA**A-jour**

Parterna ingick ett avtal den 18 mars 2014. Avtalet trädde i kraft den 1 april 2014 och gällde till den 31 mars 2016 med möjlighet till förlängning med två år i taget i minst sex år. Den 8 januari 2016 hävde kommunen avtalet. En hävning ska enligt avtalet ske skriftligen men kommunen hävde avtalet genom att företrädare för kommunen besökte A-jours kunder och meddelade dessa att de var tvungna att byta utförare, annars skulle brukarna inte få någon hemtjänst. A-jour fick därefter lämna tillbaka nycklarna till en av brukarna efter att kommunen hade besökt brukaren. Något skäl för hävningen anfördes inte av kommunen och oavsett detta saknade kommunen giltiga skäl att häva avtalet. Både uppsägningen och hävningen har genomförts av en person som saknat befogenhet enligt delegationsordningen. Kommunen har dessutom gått emot kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges regler och riktlinjer om uppsägning och hävning av upphandlade avtal. Enligt avtalet, punkten 31, har part rätt till ersättning för skada den har lidit på grund av hävning.

A-jours verksamhet bestod i de uppdrag de erhöll från kommunen och eftersom de helt saknar uppdrag efter den otillåtna hävningen har de inte längre möjlighet att bedriva någon verksamhet. Under räkenskapsåret den 1 maj 2014 till och med den 30 april 2015 uppgick bolagets rörelseresultat till 268 413 kr. Om A-jour hade fått fortsätta sin verksamhet på oförändrat sätt hade rörelseresultatet under räkenskapsåret den 1 maj 2015 till och med den 30 april 2016 uppgått till 384 000 kr i enlighet med följande beräkning.

Omsättning april 2015–december 2015	996 000 kr
Kostnader april 2015–december 2015	612 000 kr
<hr/> Beräknad vinst april 2015–december 2015	<hr/> 384 000 kr

Avtalet sträcker sig till den 31 mars 2016. Utöver det har A-jour rätt till förlängning om sex år. Genom den otillåtna hävningen har A-jour förorsakats ekonomisk skada

motsvarande ett beräknat rörelseresultat på 384 000 kr under i vart fall en period om sex år (384 000 x 6=2 304 000 kr).

A-jour har vidare fakturerat kommunen för utförda tjänster enligt avtalet under perioden juli 2015 till och med november 2015. Kommunen har endast betalat enligt följande uppställning, och inte enligt fakturornas förfallodatum.

Fakturanr	Förfallodatum	Fakturerat belopp	Obetalt belopp
2014	2015-07-20	98 535,2 kr	29 560,5 kr
2015	2015-08-28	121 799,5 kr	36 539,8 kr
2016	2015-09-20	93 416,5 kr	28 016,7 kr
2017	2015-10-20	105 044,9 kr	31 513,5 kr
2018	2015-11-20	95 389,1 kr	28 616,7 kr
		514 185,2 kr	154 247,2 kr

Kommunen

Avtalet mellan parterna gällde från den 1 april 2014 till den 31 mars 2016 med möjlighet till förlängning i maximalt sex år, om det inte sagts upp senast tre månader före avtalets utgång. I slutet av januari 2015 framkom att A-jour nekat att utföra tjänster som omfattades av avtalet utan att A-jour nått sitt kapacitettag om 1 000 timmar. Ingen åtgärd vidtogs då av kommunen eftersom det förmodades vara en engångsföreteelse från A-jour.

Den 12 mars 2015 tilldelades A-jour en varning och prisavdrag i enlighet med punkterna 17 och 26 i avtalet på grund av en annons som A-jour infört i lokaltidningen ”Mitt i Tyresö”. Annonsen innehöll grovt felaktiga prisjämförelser och vilseledande information om huruvida kommunen tillhandahöll städtjänster. A-jour uppmanades att inkomma med en åtgärdsplan senast den 10 april 2015. Någon åtgärdsplan inkom inte och eftersom A-jour åter använde sig av vilseledande marknadsföring, kallade kommunen till ett nytt möte. Mötet ägde rum den 29 juni 2015, varvid det framkom att någon åtgärdsplan inte hade lämnats till kommunen, att fakturaunderlaget inte hade

följt uppställningen i avtalet och att någon verksamhetsberättelse som svarade mot kraven i förfrågningsunderlaget inte hade inkommit.

Den 7 juli 2015 gjorde kommunen ett platsbesök hos A-jour. Det framkom då att A-jour använt sig av anhörganställning och brutit mot arbetsmiljölagen. Den 21 augusti 2015 tilldelades därför A-jour en andra varning med efterföljande prisavdrag p.g.a. brister i utförandet. Det förelåg även brister i dokumentationen för brukare, verksamhetsberättelsen var ofullständig och rutinerna var inte utformade efter den verksamhet som bedrevs. Ytterligare ett möte mellan kommunen och A-jour ägde rum den 21 september 2015. Vid mötet framkom att A-jour inte åtgärdat bristerna i enlighet med den andra varningen, att A-jour underlåtit att informera kommunen om allvarliga missförhållanden (en brukare hade larmat, men larmbolaget lyckades inte få tag i A-jour och A-jour gjorde ingen ”Lex Sarah”-utredning), att A-jour använt sig av oetisk marknadsföring, att A-jour brutit mot anti-diskrimineringsklausulen genom att uttala sig nedsättande om en viss brukare avseende etnisk tillhörighet, att A-jour brutit mot arbetsmiljölagen, att A-jour använt sig av anhörganställning och att det inte fanns tillräcklig dokumentation om brukarna.

Kommunen sade med stöd av punkten 30 upp avtalet med A-jour den 29 september 2015. Avtalet skulle upphöra att gälla den 30 december 2015. I avtalet framkommer inte att part måste ange några skäl för att säga upp avtalet. Förekomsten av kommunala policydokument m.m. utgör inte avtalshandlingar. Avtalet har sagts upp med stöd av punkten 1.9.10 i den vid tidpunkten gällande delegationsordningen. Uppsägningen skickades den 29 september 2015 per post till A-jour. Företrädaren för A-jour, Stefan Sulin, samt dennes ombud advokaten Erik Åsberg informerades också muntligen den 30 september 2015 om kommunens beslut att säga upp avtalet. A-jour fortsatte dock att utföra tjänster för brukarna.

Det bestrids att kommunen sagt att vissa brukare inte skulle få någon hemtjänst överhuvudtaget om de inte valde en annan utförare.

Närmare om hävningen

Som komplement till uppsägningen hävde kommunen avtalet med A-jour den 14 januari 2016 på följande grunder.

- A-jour har hindrat en ny utförare som brukarna valt att utföra sina tjänster.
- A-jour har haft oetisk och vilseledande marknadsföring. Annonserna som A-jour haft innehöll felaktiga prisjämförelser. Annonserna innehöll uppgifter som gav sken av att kommunen tillhandahöll städning, tvätt och inköp som separata tjänster. Marknadsföringen var särskilt allvarlig eftersom den vände sig till en känslig målgrupp med många äldre.
- A-jour har haft anhöriganställning. Kommunen har fått uppgifter om att den anställda medarbetaren Malin D är barnbarn till två av brukarna och att hon har arbetat hos dem.
- A-jour har begått brott mot arbetslagstiftning. Helena Svedman har ingen företagsledande roll i bolaget och omfattas därför av arbetstidslagen. Enligt schema arbetar hon varje dag. Malin och Åsa har enligt schema inte fått någon sammanhängande veckovila under augusti.
- Det saknades dokumentation om brukarna i enlighet med socialtjänstlagen och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Dokumentation har inte kunnat föras från den 28 juni 2015 till den 13 juli 2015 eftersom dokumentationen inte funnits tillgänglig för vikarierna. Den 15 februari 2015 till den 19 juni 2015 saknas dokumentation för en brukare. Det fanns ingen kontinuitet i dokumentationen och händelser av vikt framgick inte.
- A-jour var inte insatta i innebörden av Lex Sarah ifråga om krav på utredning. Varje händelse måste utredas enligt Lex Sarah, även om det inte leder till en Lex Sarah-anmälan. Detta har A-jour inte gjort och heller inte förstått att de ska göra.
- Brukare har förmåtts skriva under en skrivelse med felaktigt innehåll.
- Personal har skjutsat brukare till vårdcentral m.m. i A-jour tjänstebilar.
- A-jour har vid tidpunkten för hävningen i strid med avtalet nekat uppdrag.
- A-jour har brutit mot avtalets icke-diskrimineringsklausul.

Hävningen skickades per e-post och lösbrev till A-jour och A-jours ombud, advokaten Torbjörn Thalinson. Hävningen delgavs A-jour den 3 februari 2016.

Vad gäller A-jours fakturor till kommunen, har dessa betalats i dess helhet allteftersom de har framställts till kommunen. Enligt punkten 28 i avtalet har kommunen, vid brister i utförande eller om utföraren inte uppfyller avtalsvillkoren, rätt till 50 procent i prisavdrag. Om avtalsbrottet är av mer generell karaktär ska istället prisavdrag uppgå till 30 procent. Kommunen har kontinuerligt påpekat brister i arbetet varför fakturorna av A-jour satts ned. Något bestridande av eller invändning mot avdragen har inte gjorts gällande från A-jour. Några andra fakturor än de som till fullo har betalats har inte skickats till kommunen eller gjorts gällande i målet.

Genmäle A-jour

Samtliga påstådda avtalsbrott bestrids i sin helhet. A-jour vitsordar att de tog emot ett samtal om uppsägning den 30 september 2015 om att uppsägningen gällde från den 29 september 2015 och att de tog emot en skriftlig uppsägning den 6 oktober 2015 som skickades till A-jours ombud istället för till A-jour. Någon grund för uppsägning förelåg emellertid inte. A-jour fick inte heller vetskap om den skriftliga uppsägningen förrän den 13 oktober 2015. Eftersom kommunen är en myndighet som ska följa en likabehandlingsprincip och inte utöva sin verksamhet godtycklig, ska avtalet förstås så att det för uppsägning ska finnas sakliga skäl, även om detta inte framgår av avtalet. Uppsägningen inkom för sent enligt avtalet. A-jour ifrågasätter att kommunen inte sa upp A-jour redan vid det sista mötet mellan kommunen och A-jour om grund för uppsägning förelåg. Uppsägningen är enligt A-jour utan verkan.

A-jour vitsordar att de tog emot en skrivelse om hävning från kommunen den 15 januari 2016. Kommunen hade emellertid redan på ett felaktigt sätt hävt avtalet den 8 januari 2015 genom att vid besök hos A-jours brukare meddela dessa att de var tvungna att byta utförare och glömt en annan kund. En hävning ska föregås av en hävningsförklaring, vilket inte har skett i det här fallet. Uppsägningen kan inte vara att

likställa med en hävningsförklaring. Något skäl för hävningen anfördes inte av kommunen och oavsett detta saknade kommunen giltiga skäl att häva avtalet enligt vad som framgår nedan.

Närmare om kommunens grunder för hävning

- A-jour har inte nekat någon att utföra några tjänster.
- Marknadsföringen som A-jour fört har inte varit otillbörlig och det har heller inte varit möjligt att åtgärda marknadsföringen eftersom kommunen inte preciserat på vilket sätt den varit otillbörlig. Skillnaderna i pris utgjordes av A-jours möjlighet att utnyttja rut-avdrag och marknadsföra tilläggstjänster.
- Någon anhörig har inte varit anställd i A-jour och uppfattningen från kommunens sida bygger på ett missförstånd.
- Helena Svedman har en företagsledande roll i A-jour och arbetstidslagen gäller inte för henne. Oavsett tillåter arbetslagen ett övertidsuttag om 48 timmar under fyra veckors tid. A-jour vidgår att två anställda under en vecka i augusti 2015 inte fick sammanhängande lagstadgad vila. Detta berodde emellertid på att både Stefan Sulin och Helena Svedman hade närstående som gick bort nära inpå varandra varför arbetsläget var omöjligt att lösa på något annat sätt. Avvikelsen måste beaktas som en undantagshändelse som inte utgör grund för hävning.
- Dokumentation om brukarna har inte varit bristfällig. A-jour har följt Socialstyrelsens föreskrifter. Kommunen har inte preciserat vad i dokumentationen som saknats. Även om dokumentationen på något sätt skulle ha ansetts som bristfällig har detta inte utgjort skäl för att häva avtalet.
- A-jour har aldrig mottagit något larmsamtal och har därför inte haft att upprätta en Lex Sarah-anmälan. Att A-jour inte mottog något larmsamtal berodde på att Larmcentralen lagt in ett felaktigt telefonnummer. Larmcentralen har i samband med detta inte kunnat få tag på den kommunala hemtjänsten, som har huvudansvaret för brukarna. Detta kan inte A-jour lastas för. Oavsett så har A-jour identifierat problemet, utrett orsak till och åtgärdat problemet. Utredningen har skickats till kommunen.

- Den verksamhetsberättelse som A-jour ingett till kommunen har uppfyllt alla krav och godkänts av kommunen. Kommunen kom med synpunkter på verksamhetsberättelsen först den 29 juni 2015, på ett möte som skulle röra marknadsföring. Eftersom inga synpunkter tidigare hade inkommit hade A-jour uppfattat verksamhetsberättelsen som godkänd.
- I avtalet har ingått att A-jour ska ledsaga sina brukare. Det har i avtalet inte specificerats hur ledsagningen ska gå till. A-jour har haft giltiga försäkringar för att transportera personer i bil och bilen har varit godkänd av Transportstyrelsen för att användas för att ledsaga brukare.
- A-jour har inte uttalat sig diskriminerande eller agerat i strid med icke-diskrimineringsklausulen.

A-jour har inte fått en chans att bemöta kommunens kritik mot bolaget. A-jour har först långt i efterhand fått veta vad kommunen ansett vara felaktigt varför någon reell möjlighet till rättelse aldrig förelegat för bolaget. Kommunen varnade i mars 2015 A-jour för utformningen av reklamerna och A-jour ändrade då reklamens innehåll. Vid den felaktiga uppsägningen belastades A-jour med tre nya anklagelser och senare vid den otillåtna hävningen blev A-jour belastat med dubbelt så många anklagelser. Senare när A-jour gjorde en ny ansökan fick A-jour tre gånger flera anklagelser. A-jour har under denna tid inte fått något underlag för dessa anklagelser. A-jour har inte fått försvara sig mot dessa tomma hot.

Kommunen kallade A-jour till olika möten under en period då företrädarna för A-jour uppgett att de inte kunde möta kommunen på grund av privata angelägenheter. Kommunen har inte visat något underlag till stöd för sin kritik vid mötena med A-jour. Kommunen har särbehandlat A-jour i förhållande till andra vårdgivare eftersom andra vårdgivare getts upprepade uppskov och chanser till rättelse, t.ex. när det gäller verksamhetsberättelser, samt att kommunen inte genomfört en avtalsuppföljning med A-jour. Kommunens påståenden om diskriminerande uttalanden bestrids. Uttalandena har inte skett på det sätt som kommunen gör gällande. Vad gäller påståendet om nekande av brukare hade A-jour inte tillstånd eller avtal med kommunen om att ta

hand om personer under 18 år, varför bolaget inte kunnat hjälpa en kund som ville att A-jour även skulle se efter dennes minderåriga barn. A-jour har inte brutit i sin fakturering, utan kommunen har vid upprepade tillfällen varit försenad med sin betalning.

UTREDNINGEN

Muntlig bevisning

På begäran av A-jour har partsförhör med Stefan Sulin och vittnesförhör med Eva Åsberg hållits.

På begäran av kommunen har vittnesförhör med Auli Metsänsalo, Monica André, Marie Demander och Hanna Dahlgren hållits.

Skriftlig bevisning

A-jour har som skriftlig bevisning åberopat upphandlingsföreskrifter, delegationsordning, handlingslista, avtalet, förfrågningsunderlag, kravspecifikation, brev, bekräftelser kring fakturering, bekräftelse från kontoutdrag, skrivelse angående fakturering, minnesanteckningar från kommunen, godkännande från kommunen av ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, hyresavi, signeringslistor, A-jours verksamhetsberättelse, anteckningar från möten, rutiner från A-jour, rutindokument från kommunen, larmloggor, avvikelserapporter, arbetsschema, fakturor, kopia på en annons, blankett, e-post och IVO-anmälan.

Kommunen har som skriftlig bevisning åberopat avtalet, e-post, brev, minnesanteckningar, uppsägningen, beslut, kommuniceringsbrev, hävningen, journaler, åtgärder för marknadsföring, A-jours verksamhetsberättelse, tjänstgöringsschema för år 2015, tjänstgöringslistor, delegationsordning och lagakraftvunnen dom.

DOMSKÄL**Tingsrättens prövning**

Frågan tingsrätten har att pröva är i första hand om avtalet har sagts upp. Finner tingsrätten att uppsägning inte har skett ska frågan om hävning har ägt rum prövas. Kommer tingsrätten fram till att uppsägningen eller hävningen skett felaktigt ska frågan om A-jour har rätt till skadestånd prövas. Utöver frågan om uppsägning och hävning ska tingsrätten pröva om kommunen är skyldig att betala det prisavdrag som A-jour har gjort på fakturorna till kommunen.

Uppsägning

Avtal ska i första hand tolkas i enlighet med dess ordalydelse och med den vilja som parterna uttryckt i samband med avtalets ingående (jfr Axel Adlercreutz, Avtalsrätt II, 5 uppl. 2001, s. 47 f.). För det fall avtalet och parternas vilja inte ger någon närmare ledning i en särskild fråga kan avtalet tolkas i ljuset av underliggande lagstiftning och allmänna rättsprinciper som kommit till uttryck i praxis och doktrin.

Krävs skäl för uppsägning?

Av avtalet följer att vardera part har rätt att säga upp det med en uppsägningstid på tre månader. Denna möjlighet är inte knuten till någon särskild tidpunkt i avtalsförhållandet, utan kan göras gällande när som helst. Avtalet anger inte något om att det krävs skäl för uppsägning. A-jour har i målet hävdat att avtalet ska tolkas på så sätt att det krävs skäl för uppsägning. A-jour har bevisbördan för att så är fallet.

Parterna i det aktuella avtalet är en kommun och ett bolag. Ingenta av parterna har en av rättsordningen särskilt skyddad ställning så som exempelvis en konsument har i relation till en näringsidkare. Det finns enligt tingsrättens bedömning inte anledning att göra en tolkning av avtalet som medför att skäl ska krävas för uppsägningen. Det har inte heller i övrigt framkommit något som styrker att avtalet ska tolkas på så sätt som påstås av A-jour. Avtalet kan inte heller anses innehålla några oklarheter i denna del som medför att en tolkning enligt den s.k. oklarhetsregeln ska göras (jfr Axel Adlercreutz, a.a. s. 97 ff.). Tingsrätten finner därför sammantaget att A-jour inte har

styrkt att avtalet mellan parterna ska tolkas på så sätt att det kan anses innehålla ett krav på skäl vid en uppsägning av avtalet.

Har avtalet sagts upp av rätt person?

Uppsägningen daterad den 29 september 2015 har undertecknats av socialförvaltningschefen Åsa Danielsson. Av den då gällande delegationsordningen, som åberopats av kommunen, framkommer att avdelningschefen inom äldreomsorgen Auli Metsänsalo, numera verksamhetschef för kommunal regi med ansvar för äldreomsorg och hälso- och sjukvårdsområdet, hade delegation att vidta åtgärder vid brist i utförande vid avtalsuppföljning av utförare enligt valfrihetssystemet LOV (se punkten 1.9.10 i delegationsordning för socialnämnden i Tyresö kommun från den 25 mars 2015). Av delegationsordningen framgår att en person med delegation kan hänskjuta beslut av särskild svårighetsgrad till högre nivå i beslutsorganisationen (se sid. 4 i ovan nämnda delegationsordning). Auli Metsänsalo har i det nu aktuella fallet låtit Åsa Danielsson, som befann sig på en högre nivå i beslutsorganisationen, fatta beslut om uppsägning, vilket har bekräftats vid vittnesförhöret med Auli Metsänsalo. Med hänsyn till vad som framkommit i målet finner tingsrätten det styrkt att beslutet om uppsägning har fattats av en behörig person.

Har avtalet sagts upp?

Som tingsrätten konstaterat ovan har behörig person sagt upp avtalet och det har skett i enlighet med de formkrav som framkommer av avtalet. Dock saknas det reglering i avtalet av från när uppsägningshandlingen kan börja göras gällande. Inte heller av lagstiftning framkommer någon särskild reglering i fråga om uppsägning i fall som det nu aktuella. Det har av den åberopade bevisningen och vad som i övrigt har framkommit i målet inte visats att parterna varit överens om vad som ska gälla. Tolkning av avtalet ska då ske med hjälp av allmänna avtalsrättsliga principer.

En rättshandling med en förpliktande och en eventuell ogynnsam rättsverkan för mottagaren ska som huvudregel komma mottagaren till handa innan den kan göras

gällande (se Axel Adlercreutz och Lars Gorton, Avtalsrätt I, 13 uppl. 2011, s. 138). Detta gäller även uppsägningar om inte annat har avtalats eller framkommer av lag.

Då tidpunkten från när en uppsägningshandling ska kunna göras gällande inte särskilt har reglerats mellan parterna finner tingsrätten att avtalet ska tolkas så att en uppsägning från endera part kräver att den kommit motparten till handa innan den avtalade uppsägningstiden kan börja löpa. A-jour har i målet vidgått att bolaget har tagit emot uppsägningen och att detta har skett innan avtalsperioden för de första två åren var slut. Det är därför visat att uppsägning har skett.

Sammanfattning

Tingsrätten finner att det är styrkt att uppsägning från kommunens sida har skett i enlighet med de krav som uppställs i avtalet och av behörig person. Mot bakgrund av tingsrättens bedömning i frågan om uppsägning finns det inte anledning att pröva om hävning ägt rum på rätt sätt. Tingsrätten finner därför att A-jours begäran om skadestånd på grund av ogiltig uppsägning eller hävning ska ogillas.

Ytterligare betalningsskyldighet enligt avtalet?

A-jour har i målet även gjort gällande att kommunen är skyldig att betala det prisavdrag på 30 procent som gjorts på de fakturor som utställts från juli till november 2015. Till stöd för detta har A-jour åberopat brev och partsförhör med Stefan Sulin. Parterna är ense om att A-jour har fakturerat kommunen för ett belopp som motsvarar 70 procent av den avtalade ersättningen. Parterna är vidare eniga om att dessa fakturor har betalats till fullo, även om de är oense om tidpunkten för betalningen. Av breven som åberopats framkommer att A-jour har motsatt sig prisavdraget. Inga ytterligare fakturor har dock presenterats och av partsförhöret med Stefan Sulin har det framkommit att inga ytterligare fakturor har utställts. Tingsrätten kan därför konstatera att det är styrkt att de fakturor som gjorts gällande i målet till fullo har betalats av kommunen och att ingen ytterligare betalningsskyldighet har kunnat styrkas av den åberopade bevisningen. Tingsrätten ogillar därför A-jours talan även i denna del.

Rättegångskostnader

Som huvudregel ska den part som inte vinner framgång vid prövningen i målet ersätta motpartens rättegångskostnad (18 kap. 1 § rättegångsbalken). Ställföreträdare för part kan bli ersättningsskyldig för motparts rättegångskostnad om ställföreträdaren inlett rättegång utan att motparten gett anledning till det, om ställföreträdaren genom försummelse har inlett en onödig rättegång eller om ställföreträdaren har agerat på ett sätt som föranlett uppskov i målet eller vållat kostnad för motparten (18 kap. 3, 6 och 7 §§ rättegångsbalken). Sådant agerande kan exempelvis vara en ändring av talan i ett sent skede i målets handläggning (jfr rättsfallet RH 1983:125).

A-jour är att anse som tappande part, då tingsrätten ogillar A-jours talan, och är därför skyldig att ersätta kommunens rättegångskostnader. Kommunen har begärt ersättning med 312 000 kr, vilket avser ombudsarvode. Kommunen har inte begärt ersättning för mervärdesskatt. Tingsrätten bedömer den begärda ersättningen som skälig. Frågan är dock om Stefan Sulin, som ställföreträdare för A-jour, bör åläggas ett solidariskt betalningsansvar för delar av eller hela det begärda beloppet. I denna del gör tingsrätten följande bedömning. Målet vid tingsrätten har pågått under en längre tid. Under ett inledande skede i handläggningen har både Stefan Sulin och A-jours dåvarande ombud inkommit med skrifter, vilket resulterat i att viss extra kommunikering har behövt äga rum. Handläggningen i målet har varit tämligen omfattande. Det har dock inte visats att Stefan Sulins agerande i sig har orsakat kommunen merkostnader i målet. Tingsrätten anser därför att Stefan Sulin inte ska förpliktas att solidariskt med A-jour betala kommunens rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 401)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska, med hänsyn till mellankommande helgdag, ha inkommit till tingsrätten senast den 2 januari 2018.

Nils Cederstierna

Magnus Wulkan

Anna Eleblad

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se